

mænd, der kommer ind i disse Brug. Det er jo klart, at den største Omsætning af Ejendomme i Fremtiden som nu selvfølgelig vil ske ved Aflevering fra Fader til Søn og ved Køb i den frie Handel; men i disse vanskelige Overgangsår er det ganske rigtigt, at Staten optræder som Mellemmand ved en Del Jordbrug, og at den søger for, at denne Jord i offentligt Eje, Len, Stamhuse o.s.v., kan blive anvendt til mindre Landbrug.

Den højtærede Statsminister udtalte ved Forelæggelsen af Lovforslagene, at det ikke var Agitationsforslag. Jeg kunde næsten tænke mig, at den højtærede Minister i det Øjeblik — jeg ved det selvfølgelig ikke — tænkte paa sin Kollega Stauning og Socialdemokratiet, der har taget bestemt Afstand i alt Fald fra et af Lovforslagene, det om Len og Stamhuse. Det er jo et stort og vidtrækkende Spørgsmaal, hvorom der er principiel Uenighed indenfor Regeringspartierne. Og naar man ser, hvad der i den sidste Tid har staaet i socialdemokratiske Blade, og hører, hvad Socialdemokratiets Ordførere har sagt om dette Spørgsmaal, maa man sige, at det er et meget kraftigt Sprog, de fører. De omtaler det som intet mindre end et raadent Forlig med Godsejerne.

Jeg maa sige, at jeg tror, den højtærede Justitsminister og Ministeriet i det hele skal se til Venstre i denne Sag. Jeg er da overbevist om, at vi faar et godt Resultat ud af det. Venstre indtager med Hensyn til dette Spørgsmaal et Standpunkt, der er af en saadan Beskaffenhed, at det til syvende og sidst maa kunne samle et Flertal i Rigsdagens to Ting. Og med Ønsket om, at vi kan faa et godt Resultat ud deraf, vil jeg henstille, at man paa den villigste Maade behandler Lovforslagene i et kommende Udvalg.

Hauge: Da Lovforslaget om Oprettelse af Husmandsbrug sidst var til Behandling her i Salen, udtalte jeg paa mit Partis Vegne, at Spørgsmaalet om en gennemgribende Jordreform nu ikke lod sig udskyde ret meget længere, da de stedse vanskeligere Forhold her i Landet efter vor Opfattelse gjorde det nødvendigt nu for Alvor at prøve, hvilke Muligheder der var for at faa i hvert Fald en Del af Jordspørgsmaalet løst. Nu foreligger der her til Behandling 3 Lovforslag, fremsatte af Regeringen. Desuden ligger der i Landstinget et Lovforslag, der tidligere har været behandlet her i Folketinget. Disse 4 Lovforslag tilsammen vil danne en betydningsfuld Jordreform, men Kæden er dog ikke sluttet

hermed. Efter min Opfattelse mangler vi endnu et Lovforslag om en Ændring i Beskatningsforholdene, og vi mangler navnlig et Lovforslag om en Grundværdistigningsafgift; men jeg formoder, at Forslag til Lov om Beskatningsreglernes Ændring og Forslag til Lov om en Jordværdistigningsafgift i den nærmeste Fremtid vil blive fremsat for Rigsdagen af Regeringen, saaledes at der kan blive Lejlighed til at drøfte samtlige Lovforslag under eet.

Jeg har set nogle Blade fremføre, at de Lovforslag, der nu er forelagte her i Folketinget, var at betragte som Agitationsforslag; men saaledes opfatter jeg dem ikke, og saaledes kan Socialdemokratiet i det hele taget ikke opfatte dem. Vi vil betragte dem som Forslag, hvis nødvendige Gennemførelse maa være umiddelbart indlysende for alle. Situationen her i Landet er efter min Opfattelse netop i Øjeblikket saadan, at man for Alvor fra alle Sider nødsages til at beskæftige sig med Jordspørgsmaalet, og lad mig sige det straks og saa bestemt som muligt, at det er Socialdemokratiets Opfattelse, at det endog haster med at faa Jordspørgsmaalet løst. Det er vor Opfattelse, at Tiden kræver gennemgribende Reforme, saaledes at vi hurtigst muligt kan faa standset den stærke Indvandring fra Landet til Byerne. Og andre Partier her i Salen vil sikkert støtte Socialdemokratiet i Arbejdet for ikke blot at faa Indvandringsstrømmen fra Landet til Byerne standset, men at faa endogsaa en Del af dem, der allerede er kommet til Byerne, til at vende tilbage til Landet. Ved mange Lejligheder er det baade fra Venstres og fra det konservative Folkepartis Side sagt, at det var i allerhøjeste Grad beklageligt, at Folk fra Landet indvandrede til Byerne, og det er ligeledes ved forskellige Lejligheder hævdet, at der var Trang til mere Arbejdskraft paa Landet, at man ofte paa Landet var vanskeligt stillet og ikke kunde faa det nødvendige Antal Arbejdere. Til Trods for, at der i hvert Fald til Tider har været Trang til mere Arbejdskraft paa Landet, har det ikke været muligt at beholde Landets Ungdom derude. Arbejdskraften er i stedse stigende Grad vandret til Byerne til Fortræd baade for Landet og for Byerne. Omkring 1840 var der i de danske Købstæder, deri medregnet København, ca. 1/4 Million Indbyggere. I 1916 var Tallet vokset til 1 208 000. Men i samme Tidsrum er Befolkningen i Landdistrikterne kun vokset fra 1 220 000 til 1 710 000. Og dertil kommer, at den købstadmæssige Be-